

2. Warba sisse kaswanud küüs.

Wõta teraw klaasi tüükse ja kaabitse sellega küüs pituti kepppaigast õhufeseks, lõita siis tüüne otja seest käärukene wälja, nii et mõlemad nurgad pikemaks jääwad. Kui küüs oma mõlemate pooltega juba liha sisse on kaswanud, siis lõista teda ettevaatlikult luust pilwa otjakesega ülesse ja pista sinna lohale karboolõliga, tsinksalwiga ehk cold-creamiga märjaks tehtud linane narmas alla. Seda uuenda taks lorda päewas, kui haaw terweks saab.

3. Salwaste lõhnawad jalad.

Higistawaid jalgu pese iga päew leige weega, mille sisse 2 toobi peale 1 lusika täis lõhnawat äädikat (aroma-tischer Essig) ehk $\frac{1}{2}$ theelusika täit salitsiil haput pantakse. Kui palju mitte nii peseda ei saa, siis pese neid iga õhtu natuke lõhnawa äädikaga. Peale seda ptab iga päew soltsi wabetatama ja enne seda nende sisse natuke järgmist pulbrit riputatama:

Wõta 90 jagu peeneks berutud talkumi, 3 jagu jõuujahu (tärlist), 7 jagu salitsiilhaput.

Seda pulbrit wõib ka halwaste lõhnawate kaenla aukude wõi õlaaluste higistamise wastu pruunkida. Higistawaid õlaalusi wõib ka igapäewase pesemise järele glitseriin-mandli-leetetega (Glycerinmandelklee) tolmutada.

4. Kõrwetuste ehk põletuste wastu.

Kui sa haput, raswast ehk waaratand toitu oled söö-nud, siis tunned ja sagedaste, et kõhust põletamad ja soojad wedelikud rindu ehk kurguni ülesse tulewad. Selle wastu wõta üks theelusika täis süehaput magneesia (Kohlensaure Magnesia) klaasi weega sisse; wõid ka kuiwa magneesia wõtta. Ära pruugi raswast ega haput sööki ega ka haput jooki, joo sagedaste Selters'i wett ehk kui seda ei ole, siis sooja, aga mitte leiget wett.

Hobuse lõua tõbi, lõual olemine, pea taud ehk nõlg.

(Druse sju. Drüse, Catarrhus glandulosus.)

a) Haigus ise.

Nimetatud haigus on hobuse binaamise-õnuude (orgaanide) kätte-naha, ila- ehk lima-naha põletik wõi katarr (Catarrh). Selle haiguse juures jääwad enam ehk wähem ka kõri sõlme ümberkaudsed kaela rahud (tiirud ehk lõua iirid) haigeks. Kui limanahk haigeks jäänud, siis tungib haiguse ila kergeste toiduwedeliku soonekestesse (Lymphgefäße) ning jõub siit kaela rahudesse wõi tiirudesse ja sünnitab seal ning ümberkaudses libas põletiku. Hobuse juures laguneb se haigus iseäranis kergeste laiale, sest et temal palju niisugaasi toiduwedeliku nõuukesi on. On binaamise nõuude lima-nahk selle põletiku kätte haigeks jäänud, siis sünnitab ta rohkem lima, kui loomulik. Esite on se lima wedel ja selge, lähäb aga paari päewa jooksul paksuks ja wallias-kollakaks ehk roheliseks. Põletik ise laguneb nüüd üle kõikide pea sees olewate lima-nahkade ja ka weel üle silma naha laiale. Kõha on ehitosa walus ja kuiw, lähäb aga pärast poole kergemaks. Lõuabaige hobune on enamiiste ilka palawikus, tihti ka ehitosa uimane. Kõrisõlme ümber olewate kaela rahude põletik sünnitab oma ümberriingis paistetust, kus juures nimetatud kaela rahud (drüüfid) enamiste mädanema lähäwad.

Kõige rohkem tuleb see haigus noorte (1—3 aastaste) hobuste juures ette, ja iseäranis weel niisugaaste juures, kes muidugi lõdwa loomuga ja selle juures weel ära ehitatud on, ka on see haigus kääs olewa hambawabetuse juures kardetawam, kui muidu. Tuleb nüüd see haigus ülewal nimetatud tunni-märkidega nähtawalle ja kestawad need märgid mõni päew ilma muude haigusemärkideta edasi, siis on haigus liht lõua tõbi (Catarrhus glandulosus regularis) ja ei ole waja teda palju karta.